

Modigliani

Revolúcia primitivizmu

Od 17. septembra 2021 do 9. januára 2022

Jeho život poznačili chudoba, údery osudu, drogové excesy i ťažká choroba a iba vďaka svojmu umeniu si dokázal zarobiť na nájomné a najpotrebnejšie veci na prežitie. Dnes patrí maliar Amedeo Modigliani z Livorna, ktorý zomrel v roku 1920 iba vo veku 35 rokov, k najdrahším umelcom v histórii a cena za jeho obrazy dosahuje trojciferné sumy v miliónových výškach.

Viedenská galéria Albertina si uctí Amedea Modiglianiho (1884-1920) pri príležitosti 100. výročia jeho smrti pozoruhodnou retrospektívou v podobe asi 130 objektov z troch kontinentov. Výstavu, ktorá bola pôvodne plánovaná na jubilejný rok 2020, museli presunúť kvôli pandémie: diela tohto fascinujúceho a neobyčajného umelca si tak až tento rok môžu návštevníci pozrieť po prvý raz i v Rakúsku. Expozícia sústreďuje jeho hlavné diela z najrenomovanejších múzeí a súkromných zbierok od USA po Singapur, od Veľkej Británie po Rusko, ako aj mnohé výpožičky z Musée Picasso-Paris a zbierky Jonasa Nettera, ktorý bol veľkým mecénom Modiglianiho počas jeho života. V Albertine zaujíma tento umelec nielen miesto v kruhu jedinečných avantgardných maliarov, ale aj ústrednú pozíciu v niečom, čo je možné označiť ako revolúcia primitivizmu.

Život Modiglianiho, ktorý už v rannom veku stroskotal ako sochár, je plný drám: ako 11-ročný trpel na ťažký zápal pľúc a v 14 rokoch ochorel na týfus, čo bola vtedy smrteľná choroba. Neskôr ho zasiahla chronická tuberkulóza, ktorá 35-ročného umelca napokon stála život v januári 1920. O dva dni neskôr spáchala samovraždu jeho snúbenica Jeanne Hébuterneová v ôsmom mesiaci tehotenstva.

Umenie medzi archaickým obdobím a avantgardou

Vo svojich dielach sa Modigliani jednak opieral o renesanciu, a jednak čerpal z afrického, egyptského, východoázijského a archaického gréckeho umenia. Práve

ALBERTINA

na tento celoživotný stret s prapôvodnými začiatkami umenia sa sústreďuje jedinečná výstava v Albertine: súbor Modiglianiho diel je konfrontovaný s prácami jeho protihráčov – Pabla Picassa, Constantina Brâncușiho a Andrého Deraina – a s artefaktmi prehistorických a mimoeurópskych kultúr z celého sveta.

Modiglianiho legendami opradený život a jeho balansovanie na pomedzí umeleckých smerov hrajú v dejinách umenia mimoriadnu rolu, no nie je možné ho označiť za priekopníka či novátora v úzkom zmysle slova. Hoci medzi Modiglianím a vtedajšími velikánmi na parížskom Montmartre panovala intenzívna výmena a umelec nám zanechal výnimočné portréty Picassa, Constantina Brâncușiho či Diega Riveru, zostal on sám počas života zväčša neznámy. Väčšiemu úspechu bránili i škandály ohľadom jeho údajne pornografických obrazov. Modigliani bol teda vždy samotárom a outsiderom verným vlastnému osobitnému štýlu. Premostenie medzi moderným umením a dielami spred mnohých a mnohých stáročí, ktoré tento taliansky umelec vytvoril, však predstavuje dodnes aktuálny, fenomenálny a absolútne ojedinelý príspevok v dejinách umenia.

Kurátorom výstavy je Marc Restellini, parížsky kunsthistorik a vydavateľ katalógu diel Amedea Modiglianiho.

Výstava sa koná za intenzívnej podpory Musée national Picasso-Paris.